

LANDSCHAP.

monumentaliteit de visioenen van dezen mysticus konden aanzwellen. Men heeft onder zijn invloed zulke aspecten naderhand overdreven, niet zonder hen juist de als van zelfsprekend voorname en onopvallende eigenschappen van volmaaktheid te ontnemen. Men styleerde Cézanne en vulgariëerde hem. Hemzelf bleef elke banale nadruk altijd vreemd. Hoewel het décoratieve van het impressionisme sterker dan alle anderen accentueerende, liet hij nooit af, de natuur in kleuren en tonen te verheerlijken; bleef hij altijd der natuur getrouw. De bijna als willekeur aandoende synthese bleef immer discreet op den achtergrond, wijl de stilleven-schilder, die hij was, altijd opnieuw de materie savoueerde, waardoor hij juist z'n hoogtepunt in de kunst bereikte. De levende, bewegelijke stijl of verstrakking is gebonden, zonder te verstijven of verstarren. Deze stijl is geen kind van het toeval en was Cézanne in geenen deele onbewust. Hij wilde meer geven dan impressies. In z'n jeugd heeft hij wandschilderingen gemaakt en wel in den geest des kunstenaars, die principieel het verst van hem verwijderd is, van Ingres. Later keerde hij in volle zelfstandigheid tot

dien jeugddroom terug en besteedde meerdere jaren aan een groote wandschilderij „Les baigneuses”, die in den „Salon d'Automne” van 1907 het centrum der groote Cézanne-tentoonstelling uitmaakte. En ook deze schilderij vertoonde nog eene vage gelijkenis met Ingres.

Zeldzaam en ongemeen als alles aan hem, zijn de parallellen, die een geschiedkundige analyse zijner kunst kan aanwijzen. Hij herinnert ons aan de minst gekende voorgaande meesters, aan de kameleontische persoonlijkheid van Tintoretto ten eerste. Een zeer verre verwantschap, waarvan Cézanne zich nauwelijks ooit rekenschap gaf en die aan het toeval zijn ontstaan mag hebben te danken. Voor zoover men van het onafzienbare verschil der tijden kan abstraheren, moet de Italiaan een soortgelijke persoonlijkheid geweest zijn als Cézanne. Zijn verhouding tot de overige Venetianen gelijkt die van Cézanne tot de impressionisten: diens verhouding tot Manet schijnt de bijzondere, — uit dezelfde en geheel tegenovergestelde factoren samengestelde —, verhouding van Tintoretto tot z'n leermeester Titiaan te herhalen. Niet zonder zeer diep